

نقش معماری یادمانی در باززنده سازی هویت انسانی و شهری

با تاکید بر الگوی طراحی شده مقبره/یادمان زنده یاد حسین پناهی (معماری صادقانه با شعر جاودانه)^۱

عباس تشکری

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، پردیس تحصیلات تکمیلی

علوم و تحقیقات کهگیلویه و بویراحمد، گروه معماری، یاسوج، ایران.

abbas.tashakori31@gmail.com

نام ارائه دهنده: عباس تشکری

خلاصه

یکی از الگوهای هویت ساز شکل گیری کالبد و ساختار شهر ایرانی معماری مقبره ای/تک بنا می باشد. در پژوهش انجام شده در راستای هویت شهرهای ایرانی کمتر به این موضوع گذر و نظری انگاشته شده است. واکاوی این جستار می تواند روزنه ای بگشاید بر گونه شناسی اهمیت و جایگاه معماری تک بنا/یادمان در راستای باززنده سازی هویت انسانی و شهری. هدف از این پژوهش: جایگاه و گونه شناسی بناهای یادمانی در سامانه شهری، توجه به خلاقیت معماری با تلاش در دیگر زمینه های هنری به خصوص شعر، موسیقی، تئاتر، سینما و...، آشنایی با اندیشه هنرمندان، فلاسفه، شعرا و ... جهت برداشت از تفکر و تعقل آنها به صورت مفهومی و بصری در قالب یادمان می باشد که به برخی از مشخصات مهم از جمله: شخصیت و طریقت حسین پناهی، هویت مکانی یادمان، گونه شناسی معماری یادمانی، همگرایی از طریق مرکزیت، شعر و ادبیات در طراحی معماری، رویکرد انسان گرا-سیما شناسی یادمان می پردازیم. در پایان الگوی تکمیل شده یادمان زنده یاد حسین پناهی به صورت همگرا با الگوهای خوانش پذیر هویت ایرانی- اسلامی وحدت این واتگر را به پایان می رساند. نتایج این پژوهش می تواند راهبرد مناسبی برای طراحی معماری مقبره ای در سامانه ی شهری شهر های معاصر باشد.

کلمات کلیدی: یادمان، هویت، انسان شناسی، حس مکان، حسین پناهی

۱. مقدمه

بی گمان، آرامگاه، به استثنای مسجد، بیشتر از هر نوع بنای معماری در ایران دوره ی اسلامی مورد توجه عام بوده است. آرامگاه در نسج جامعه و فرهنگ ایرانی ریشه دوانده، کمتر شهری در این کشور است که سهمی از چنین بناها نداشته باشد... اصالت هویتی که مورد پندار عموم است بدون خدشه است و بدین گونه چنین بنایی در زندگی مذهبی همه مردم بی چون و چرا جا دارد. (کیانی، ۱۳۸۵، ص ۵۸) یکی از مهمترین کارهای یادمان ها - فرهنگسراها- موزه ها و ... به نام و برای یاد افراد خاص به نمایش گذاشتن اندیشه و تفکر، حیطه داستان سرایی و ذات علمی / هنری او برای کشف واقعیات جهت یاد و خاطره و برداشت از اندیشه هنرمند، شاعر، فیلسوف و ... در برابر دیدگان مخاطب امروزی است. "گرامیداشت"، "یادبود"، "یادمان"، و "یادواره" واژه هایی هستند که هر یک به گونه ای به یاد آوردن چیزی یا کسی را پیگیری می کنند. این "به یاد آوردن"، گاه تبیین عام پیدا کرده، به دنبال ارائه پیامی کلی است و گاه تبیین خاصی پیدا می کند. در مورد دوم می شود به شخصیت خاصی اشاره کرد که در تاریخ یک کشور بواسطه دانش، هنر و ... بارز گردیده است. استاد حسین پناهی از این قاعده مستثنی نیست. کسی که به قول خودش ".... هیچ کس نبود..." اما اینچنین شاعرانه و فیلسوفانه نوشت. پناهی دچار شخصیتی چند بعدی بود که ریشه در هنر/ بازیگری، تئاتر، ادبیات/ شعر و فلسفه داشت. ارتباط در گیری عملی و

^۱ - این مقاله برگرفته از موضوع پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد معماری با عنوان "طراحی یادمان زنده یاد حسین پناهی/معماری صادقانه با شعر جاودانه" مصوب دانشگاه علوم و تحقیقات واحد یاسوج زیر نظر استاد راهنما جناب دکتر جلال فروزانفر استخراج شده است.